

RENAIXEMENT

ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

SURT ELS DIJOUS

VOLÉM

La llengua catalana ab caràcter oficial per totes nostres relacions inclús ab el Poder Central.

Corts Catalanes, per estatuir la legislació civil y per el règim intern de la Nacionalitat Catalana y pera ser arbitres de nostra administració.

Que siguin catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions ó impostos per contribuir als gastos generals del Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintes o lleves y facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit del Estat Espanyol per medi de voluntaris ó diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realisa la Unió Catalanista, tenen el dret y 'l' deure de cooperarhi tots els catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme català, qualsevulga que siga lliur pensar y sentir en matèries **religioses, polítiques o socials**.

SUMARI

Avui, demà... y sempre, per *J. Jaumandreu*.—Esguards, per *Franc*.—Englantines: A una empordanesa, per *Joaquim Delclòs y Dols*.—Ab el cor y ab les mans, per *Guifre*.—Les concommunitats, per *A. Mercader*.—Al autor de l'article «El último Requeté», per *Artur Colomer*.—El treballador, per *Enric Nadal y Blanch*.—Confrontacions nacionalistes, per *R. Casals y Peypoch*.—Fragment, per *J. de Massanet*.—Jocs Florals del Rosselló.—Jocs Florals de Olot.—Garbellant.—Noves.—Desde Sabadell, per *Jaume Ninet*.—Publicacions rebudes.

Avui, demà... y sempre

Serà la mateixa cantada, ens cansarem de dirla y repetirla y encara algún desconfiat ens mirarà com una cosa empalagosa que no sab canviar de cansó; com si fos una mania nostra això de que'ls polítics de Madrid tinguin tanta informalitat.

Ves, quina culpa hi tenim si no tenen memoria pera lo que no'ls convé; si'ns fan passar ab panyos calents, rentantnos la cara ab el drap brut de les promeses, que les fan anar endoina perque no'ls fan tornar vermells si no les compleixen, puig que van mes barato que la vergonya. Si avui diuen naps, perque naps fan callar les protestes, y demà diuen cols, perque cols convé a les seves tramoies, que's giren tot sovint, com les truites a la paella... Pero, no pensen que la paella crema devegades y fa sortir cada butllofa que canta el credo y les quaranta y el pinyó, y quina serà que tart o d'hora no vingui la decissiva ab el darrer desengany, qu'allavors no'ns deurà renyar ningú ab la nostra persistència justificada.

No s'en estranyin, els diaris catalanistes, que ara, aquell senyor que tot ho mana, desde la presidencia dels ministeris, ens surti ab una convocatoria d'oposicions de notaríes allà dalt, contradint lo qu'havia promés en el Congrés a requeriments dels diputats catalans; qu'això de mancar a la paraula, per un ministre, ja es una cosa ben corrent, y mes quan se tracta d'una paraula que dongui satisfacció a Catalunya, per justa que sigui, car els ministres com els comerciants trapelles, deuen tenir una absolució perpetua de les mentides, que diuen abusivament, puig d'altra manera, haurfen d'engrandir tant el purgatori, qu'el pressupost d'aixamplis no abastaria per emprèstits que fessin.

El decret d'en Barroso tirarà endevant y la nova befa al dret català serà una cosa efectiva. Y què, doncs, bons catalanistes qu'esperèu asseguts les engrunes d'una justícia governativa: us enfadarèu novament; organisarèu algún acte qu'acabi ab les acostumades conclusions; gastarèu unes pessetes ben malaguanyades pera que'l poble amenassi; els vostres, els nostres representants enviarán telegrams reclamant la sos-

pensió de la nova arbitrarietat, agravada per una falsa promesa feta solemniament?.. Y a cambi, vindrà com ara, una resposta que no respon res, que surt per peteneras; pero, això sí, dona *expressions a la família*, com aquell qui diu: *apa, buenas!*

Y es que son d'aquesta pasta estafalaria y no poden obrar d'altra manera. És avui, demà... y sempre, que'ns vindrán ab aquestes sortides d'emblanquinador, a informalitat per dia, ab cada escarni que'ns avergonyirà en la nostra condició de catalans. Després, qu'ens retreguin l'aixalabrament y la tossuderia nostra els oportunistes pacífics que tot ho esperan d'unes actituds de tranzigencia. Que'ns ho demostrin que nosaltres no'ns veurèm obligats a esser enfront seu, mentres no fem a casa nostra lo que'ns convingui, qu'es lo menys que podèm desitjar y lo menys qu'arribarèm a exigir.

Ho dièm d'una manera tant categòrica, perque no hi podèm creure en *amics* de Catalunya de aquella patuleia, qu'ens surten tots amics de conveniencies ocasionals, y sinó recordemho: Un dia sigué aquell conservador qu'els regionalistes li proclamaven; suara mateix, eren els republicans nacionalistes que no s'amagaven de dar aquest qualificatiu al capítol dels lliberals, y tots plegats ens han ben plantat la llufa mes o menys ridicolament. Ara mateix ja acabem de llegir en un diari qu'elogiava a n'en Canalejas: *Com podèm creure d'aquí endavant en les seves paraules si en aquesta qüestió de les Notaries ens ha enganyat y ens ha trait?*

Per això nosaltres, qu'en el fons de tot continuem ab la actitud ben definida, malgrat qu'els porucs malparlin del nostre criteri irreductible, seguirem gastant el mateix tò de desconfiansa ab la gent del govern d'Espanya. Recordem encara unes paraules d'aquest mateix lloc, que ab motiu del Projecte de Mancomunitats escribíem: «No alabem massa aquest home, perque no deu esser gaire lluny el dia que l'haurém de fuetejar».

Han passat tansols tres setmanes... Y es que, per això, tractantse de certs elements, no es arriscat fer judicis d'aquesta mena, perque sempre s'ensopeguen.

J. JAUMANDREU.

Esguards

Vetaquí, amic llegidor, que dels cims devalló un instant a la plana, pera contestar a un alt honor fet en lloansa de nosaltres, els re-consagrats. He tingut un petit dubte. Val la pena de contestar? Sincerament tindriem de confessar que no. Mes la cortesia, malgrat no esser eixa una virtut rural, ens obliga a dedicarloshi quatre ratlles, que de dolentots no'n són pas, y als bons nois se'ls regala una lleminadura y queden més contents que unes Pasqües, y els sabis y catalaníssims de la revista «Cataluña», són més bons nois, qu'un d'aquells xais de mirada enternidora.

Jo no sé si tu, amic llegidor, els hi has passat mai els ulls per les planes de la susdita revista; si no ho has fet, fesho, y no crec te pesi, car en ella hi trobaràs ciencia y saber, emanades abdués coses de cervells esclarits, d'alta clarividencia y ultra-moderníssima filosofia. Malgrat y ferloshi 'l reclam, de mi sabré dirte que cada volta que la llegeixo, quedo bocabadat, y fins perdo l'esma.

Si l'hagués d'aconcellar, et recomanaria el darrer número, crec es el 252, car en ell un prohóm, oh benèdes patums! que firma sols ab les inicials, car es altament modest y enemic acérrim dels bombos, publica un article trascendental ab el sugestiu títol de «El último Requeté».

Sa ben tallada ploma 'ns parla sincerament, ab una naturalitat y lèric, que diríem qu'es fet d'un qualsevol pagés, si no hi haguessin les inicials. Y si'n diu de coses, valgans San Jaime, patró de la Lliga. Ab una forma elegantíssima, pulquerrima, bateja solemnement an aquesta colla de joves esbojarrats que per tot canten els «Segadors».

El diccionari del articulista es ric. Juventud de aires lugareños, autóctona, reacia, obstinada, que volen establir cierta masonería patriótico-revolucionaria, horteras (bufa! no val a ensenyar l'orella, que això es madrileny pur; no es estrany, deu esser del Orfeo) y fins sentintse Millet o qualsevol altre músic ab reial batuta, els posa en solfa, y tot seriós els diu: nota de verano.

Després sembla mitj enfadarse, oi que no val enfadarse! y parla de niños profetas, y niños conspiradores y no els diu niños prodigiosos pera no ofendre al seu company de Redacció que ja era poeta á los quince años segons resava un retrat seu exposat anys enrera al carrer del Pi.

Passat l'enfado, deixa correr un xic la fantasia, y en un enfilall de belleses literaries,—no en va el castellà es armonioso,—diu als que meriendan con el liberalismo de Suñol y el radicalismo de Corominas, que'ls veurèn con los ojos resplandentes de gozo y con grosura de labios.

Cal confessar que'l seu senyor c. J., autor del escrit, té moments que recorda als clàssics castellans pel seu puríssim estil, que si be no's veu en el paragraf aquell que'ls diu allò de las procacidades ensayadas por esos hijos de familia, nosaltres no li restarem mèrit per això, car no'ns interessa sapiguer gens ni mica si ell n'es o no ho es; de nosaltres podèm afirmarho y es nostre més fervent desitg que'l senyor c. J. puga fer el mateix.

Ja veus, amic, com no t'he enganyat; són sabis, educats, ilustrats, etc., etc., en fi, tot lo que se'n pot dir d'uns intel·lectuals d'upa... y fins vull dirte més: són catalanistes, y si ho dubtes, llegeix la seva revista y ho veuràs: Cataluña, aixís mateix, en castellà. Després d'això crec no'm negaràs el seu catalanisme, al menys del que ara es moda.

Això té una excusa, que nosaltres més pietosos ab ells qu'ells ab nosaltres, li volèm trobar, y eixa es lògica; un aspirant a empleiat del Estat Espanyol forsosament té de saber el castellà, y ja ho diuen, la pràctica...

L'article en sí, potser no que no valia la pena de molestarme; pero la firma, ail la firma, aquesta sí que compensa el trencar un somni y el devallar dels cims.

Com sostreures a l'encís de contestar amable y amicalment a un dels set sabis de la Grecia? Com agrair l'honor de parlar de nosaltres en la dulce y armoniosa, tot un Carles Jordà, essent com es tot un President de la Joventut Nacionalista de la Lliga Regionalista y fentho ab tota la magestat adherent al càrrec, des de la primera plana de la titulada revista Cataluña y batejantnos solemniament de último Requeté?

No, no podrèm menys de contestar bé o malament, qu'encara que no hem acabat d'entendre allò de sandez, som ben educats y cumplidors.

Perdona, llegidor, la llauna, y vos, eminent literat y cervell esclaregut que vos anomenèu Carles Jordà, perdonèu si alguna interpretació equivocada he donat a la vostra prosa, pero jo vos prometo formalment llegir Cataluña y ferme de la vostra Juventut Nacionalista, que malgrat me torni un xic niño gòtico, me

convindrà, car no estic gaire fort ab això del castellà y sé que allí faré forsa pràctica, y creieu, es dolorós aquell ceceo que usèm els de aires lugareños; no fa catalanista sabi, y'ns dalim pera serho.

FRANC.

Quan el Comte de Barcelona 's va casar ab la filla del rei d'Aragó, la civilisació catalana ja era esplendent com la de Venècia, y les seves lleis servien de model an aquesta en un periode en que tot el restant d'Espanya, excepte els Califats andalusos, estava soterrada en la barbarie.

POMPEIUS GENER.

Cosas de España.—La Cuestión Catalana.—

ENGLANTINES

A UNA EMPURDANESA

El primer cop que't vegí
fou un jorn de festa a plassa:
ab quin dalit puntejaves
aquella airosa sardana!
ab quin va-y-vé, ton cosset,
els punts, un per un, marcava!
«Qui pogués la dreta dár
a tant joliva companya!»
Veuret, y robarme 'l cor
va esser tot a la vegada.
Mes, d'això, cap greu me'n sab;
ne ting orgull si es que'l guardes,
haventmel robat un jorn
tot puntejant nostra dansa;
satisfet n'estic, creient,
que n'ets bona catalana.

JOAQUIM DELCLÓS Y DOLS.

El Catalá, després del compromís de Casp, quedá esclau. Desde aquell moment fou, com si dignéssim, propietat de Castella, materia castellanisable.

POMPEIUS GENER.

Cosas de España.—La Cuestión Catalana.—

AB EL COR Y AB LES MANS

Notas èuzkares — Com se fa un diari nacionalista

Els Euzkars, els irreductibles bizkaitarres, ens estan oferint, suara, un bell exemple de fins aont pot arribar la voluntat noble y persistentment posada al servei d'un ideal. Per ell, totes les seves efusions y els seus entussiasmes; pero també el seu esforç y els seus estalvis, quan el transcurs de l'actuació ho demana.

Les festes nacionalistes d'enguany han revestit solemnnial importància; mes de vint mil bizkaitarres s'h'an aplegat al peu de l'arbre de Gernika, arbre sagrat, símbol de les llibertats èuzkares; però passat aquest moment de lirisme fecondant, el que aleshores era entussiasme y optimisme, s'ha traduït en obstinació y fè conscientia pera la defensa del ideal.

«Molt mes important encara—diu el periòdic *Arrabarra* de Vitoria—qu'el congregarnos en una data donada, 15,000 nacionalistes davant la tomba de Sabi, té, a la hora present, l'alsar aquest veritable monument a la seva memoria—se refereix a la creació d'un diari nacionalista—com viu testimoni del nostre amor a la Patria, del amor que aquell ens va mostrar a costa del mes exemplar dels sacrificis. Y'n podrèm dir sacrifici nostre, de que tots y quiscun dels nacionalistes, mercès a un petit esforç material, perfectament regulat dintre dels medis disposables ab que quiscú compti, assolim la gloria immediata d'honorar an Aquell, portant a la pràctica un dels seus mes preferits y esperansats projectes pera'l triomf definitiu del sagrat Ideal?»

Tots els periòdics bizkaitarres han emprès una creuada pera la realització d'aquest bell projecte de crear un diari nacionalista, fill dels propis nacionalistes, y per tant—deslliurat de tot interès d'empresa—ardit e irreductible defensor de la integritat del nacionalisme èuzkar. La febre del desitg de possessió d'aquest nou baluart, tremola en totes les plomes bizkaitarres. Y heusaquí unes paraules, vibrantes com un trompeteig heràldic, ab les quals el periòdic *Euzkeria* de Buenos Aires, convoca a portar a terme la bella esperança.

«El nacionalisme—diu—s'ha obert pas per tot el país Euzkar, d'aital manera, que gairebé no queda cap recó, en el qual no s'hi hagi endinçat la llum de la veritat.»

«Pero es precis conquerirlo del tot, apoderarse de totes les intel·ligències, de tots els cors èuzkars. Es precis no permaneixer a la defensiva com fins ara, ni acontentarse ab petites lluites. Tenim de donar la batalla final, reconquerir Euzkadi, lliurarla de les grapes enemigues, fer que torni a tenir vida propia. independent, conseguir que pugui regir-se per les seves lleis, usos, franqueses y llibertats, en una paraula, que torni a gaudir de la sobirania que tan inicuantment li arrebellaren».

* * *

Els bons Euzkars son veements en els seus proposits. La nova idea s'ha iniciat tot just, y ja la subscripció pera la seva realització, s'obre.

Y heusaquí ja establertes les bases, en les quals se fundarà el gran diari nacionalista.

Se constituirà una Societat Anònima, a la qual estaràn afectes les obligacions resultants de la subscripció.

Aquestes obligacions tindran un valor de cinquanta pessetes quiscuna, pagables d'un sol cop o en termes que en junt no excedeixin de sis mesos; no produiran cap interès y seràn amortisades en un espai de temps establert.

L'import de la subscripció serà recollit per la Societat Anònima esmentada e ingressarà en la Caixa de la dita entitat,

Aquesta Societat serà la única encarregada de la part administrativa del periòdic, essent el Partit el qu'exclusivament portarà la direcció del mateix.

Tots els nacionalistes rebran per conducte de les respectives Junes Municipals, el butlletí pera la subscripció d'obligacions. Y aquesta Junta Municipal les ha de rebre del seu Concell Regional respectivament.

Dintre d'un mes de temps serà recollit el referit butlletí pel mateix conducte que fou remès an els interessats.

Els Batzokis y demés entitats nacionalistes deuen posarse al costat de les autoritats del Partit, actuant d'organismes aussiliars y oferint-se a les Junes Municipals pera presentar a la firma dels llurs socis y recollir els exemplars firmats dels butlletins de subscripció.

* * *

Si la idea ha sigut ben acullida, res ho prova tant, com el fet de que molts dels butlletins pera la creació del diari nacionalista, arriuen suscrits per quatre o cinc bizkaitarres. Els qui no poden arribar a cinquanta pessetes, s'ajunten entre uns quants pera arribarhi.

Y entretant, heusaquí el que diu el ja esmentat periòdic *Euzkeria*:

... «Aquest problema d'interés tan capital pera la rassa Euzkara, está en mans dels Euzkars de l'Amèrica en general, y dels Euzkars de l'Argentina en particular, ja que aquests son els qui han conquerit la palma y porten la batuta en tot el que's refereix a la Patria Vasca.

»Hi han Euzkars entussiasstes, Euzkars afortunats per la fortuna, la cual els ha visitat ab carinyo y els ha prodigat les seves dots. Pera aquests, dependres de cent, doscents, mil *pessos*, es una cosa que no merma el seu capital ni acursa els seus interessos. Induptablement que molts voldrán contribuir a la salvació del nostre poble y potser no saben com.

»El Diari Nacionalista. Heusaquí una de les obres mes grans y mes apremiants, útils y necessaries en la qual podrien invertir una mica de capital ab èxit segur y persuadits de que no haurien d'arrepentirse'n. Com ha d'arrepentirse un Euzkar d'haver contribuït a la salvació y dignificació de la Patria...?»

No seria ja hora de que nosaltres, catalanistes que no tenim un veritable diari irreductiblement nacionalista, ni unes Escoles Catalanes espléndides; nosaltres, qu'estém tant mancats d'institucions genuinament nostres, no seria ja hora de que provessim de canalisar els nostres entussiasmes—sense apagarlos; això mai—per les vies de la efectivitat, prenent exemple de aquests bons Euzkars que demanen recursos pera la creació de un gran diari nacionalista, ab aquella mateixa fè y ab aquella gran ardidesa ab qu'els Cubans ne recullien pera adquirir les armes qu'els hi havien de donar la independència?

GUIFRE.

Les concommunitats

II

El renaixement del idioma

Invadida la península pels hostes imperials y vensut el despotisme borbònic, una volta ober-

tes les Corts de Cadiz, quan la sang encara eixia de les batalles que havíem sostingut contra un dels genis més grans del segle XIX, orgulloosos d'haver derrotat els seus propòsits, havent participat de les fadigues que afligien a tots els peninsulars, creguerem els catalans y ho creguerem de bona fè, que les Junes que s'havien constituït per la defensa del terreny portarien a reconquistar una part de les llibertats que un segle avans ens havien arrebatat. Aquella llibertat perduda tornava, intervindríem en els afers del Estat espanyol de manera directa. Espanya semblava reneixer d'una postració que l'havien sotmés, les regions semblava que anaven a adquirir personalitat enfront de la impassibilitat d'un govern que les havia abandonat a sí mateixes.

L'esperansa no era mal fundada, car a la fi s'enderrocava un estat de coses que nosaltres no podíem soportar ni tan sols un borrall de sa memoria; anavem a entrar a la moderna civilització y no podíem de menys que tindrehi part directa. Comensàrem la tasca y aparegué l'Aribau ab son immortal poema.

Castella no havia canviat d'opinió; consentí que'ls Borbons la fessin esclava pera matar la Corona d'Aragó, y'l predomini y soperbia de llur maleït rei ho prengué com cosa propia. Desde llavors, quan comensaren a tindre'l caràcter determinat per medi de la literatura, comensá al ensemps a manifestarse la tivantor, fallint els intents de germanor que assolíem, y dièim que assolíem, quan Napoleón volia anexionarnos a Fransa, cosa que no permeterem. Per nos desaparegué'l jou del realisme Borbó, pero ens comensá el de Castella.

Fallida llur esperansa, despreciat el nostre idioma, no podíem conformarnos a ésser esclaus abdicant del nostre esperit; y declarada la lluita, l'acceptarem y en lloc de formar part de la literatura hispànica, en lloc d'organisar la península, aont Anglaterra sentá ses plantes, la que havia prestat son apoi a Portugal pera *llibertarlo* del despotisme que's trobava sotmés; vegerem que també teníem de llibertarnos per compte propi, formant causa apart, mantenint el caràcter que'ns es peculiar a nos. Per lo que toca an aquesta part, res ens importava la unitat ni l'organització de la península, ans bé, l'intellectualisme catalá devia y deu fer l'esforç perque s'autoritati quedí en el lloc que li correspongui, sens dirse espanyol, quan Espanya's considera solzament els que parlen castellá enfront del món de les lletres.

Castella no'ns concebeix més que baix un as-

pecte, y avui encara no tolera que's descapitalisi a Madrid com a única vila aont acobla l'art, la ciencia y les lletres, es a dir, aont hi ha l'element que dirigeix a les multituds. Es imprescindible pel rest d'Espanya que'l intel·lectualisme quedi a una província; per ells els únics sabis són a la capital de l'Estat.

Nosaltres, els som gent burda, ordinària, de parla brusca, barroers, gent que sabèm treballar, pero res més que treballar; el nostre idioma no pot alternar ab la gran societat aristocràtica que han format; els títuls nobiliaris són únicament respectats com a títuls de l'antiga grandesa de Castella, y'ls avui nobles d'Espanya, aduc els catalans, parlen el castellà com única llengua admesa a les reunions que celebren entre ells. Mai els prínceps que'ns han governat ens han parlat en català, car això s'ha cregut que fora una baixesa que la sang reial no podia admetre, ni mai s'ha tolerat que les peticions que fessim a la regia firma, fossin escrites ab lo que més sentim.

La nostra opinió y actitud deu continuar intransigent, no col·laborant en res ab els que'ns consideren estrangers dins de casa nostra. Espanya feu l'Acadèmia de la llengua sense 'l nostre consentiment, sense considerar que també teníem poetes, els que tal volta haurien reportat més beneficis al idioma castellà, avui tant mal més, que'ls polítics que hi mangonegen. La veritat es que no deixem de reconèixer qu'hem guanyat un plet ells y nosaltres: ells plantejaren baix est punt de vista 'l separatisme, ho han conseguit, avui són obertament independents per una única y exclusiva voluntat seva; nosaltres hem adquirit una personalitat que tal volta no hauria sigut tant essencialment catalana.

A. MERCADER.

Al autor de l'article

"El último Requeté"

No mereixeria resposta l'article insertat en la revista «Cataluña», tota vegada que firmantvos ab les inicials demostrèu vostra cobardia; mes, ho faig, perque no es possible deixar passar sense resposta la vostra prosa tant baixa y els diminutius de tanta refinada ironia, sense la meua mes ferma protesta.

Nosaltres, les joventuts nacionalistes, podrèm

esser uns *horteras*, serèm la nota de un dia de verano, també dos docenas de *pensionistas* y *cuatro mancebos*, y fins si voleu, *cuatro locos*, qu'això al cap de vall, son paraules velles y gens originals; mes nosaltres, quan ataquem, quan fem actes de protesta contra els qui fins ara s'han anomenat catalanistes, claudicant tantost han rebut mercès, títols y afalacs dels qui segueixen les petjades d'en Felip V, de funesta memoria, ho fem sempre cara a cara, a la llum del sol y amparats per la raó, defensant sempre la puresa dels ideals de la nostra única mare: Catalunya.

Molt dolenta y de molt mala fe es la vostra comparació d'aquestes joventuts ab un «requeté», puig a Catalunya sols n'hi ha un y aquest empunya la raó de la forsa, mentres que nosaltres ens amparèm ab la forsa de la raó; no tenim a cap rei per bandera, sinó la nostra benvolguda patria, la qui volèm ben gran, ben rica y plena, y sobre tot, ben catalana.

Nostre programa no es el que vos tant baixament jutjèu; prou be qu'el sabèu: pretenem, això sí, que les entitats que han nascut al caliu del pur catalanisme y que fins ara han cantat l'himne de la nostra patria, segueixin cantantlo malgrat s'hagi invadit de gent forastera, malgrat hagi obtingut *encomiendas* aquella entitat qui tenia un sagell tant verament català y que avui ja no'n serva ni tant sols la memoria. Y si així no ho fan, sempre'n protestarèm, fins que deixi el nom de català y vagi a cercarne un altre de foraster que millor li escaigui.

El catalanisme, *sabi* publicista, *Séneca modern*, no data d'uns Jocs Florals ni de les més *sobadas* poesies (que suposo no ho consideraren així ab les patriòtiques dels grans mestres Verdaguer, Maragall (q. e. p. d.), ab les d'en Guimerà, Matheu—encara que avui hagi claudicat—y altres, que, ab llurs cants, han despertat l sentiment d'amor envers Catalunya), sino del compromís de Casp; d'allavors ve l'esperit de protesta, la santa intransigencia contra les successives tiranies.

No pretenem que's parli un llenguatge de *ingenua ferocidad*, com dièu, sino que's parli ab tota la seva puresa, sense mixtificacions de cap mena, y m'extranya molt qu'essent vos un literat, no estimèu la naturalitat de la nostra llengua y vostra, si es que no l'havèu desterrada del vostre cor y de vostra llar.

Serà molt fàcil qu'en mon escrit hi trobèu faltes d'analogia, *sintaxis*, prosodia y ortografia, mes jo soc un humil obrer, y, per lo tant, no vinc obligat a saber tant com vos, y creieu-

me: fa molt *cursí* criticar aqueixes coses; fixeu-se ab coses més dignes y més nobles.

Nosaltres som els mateixos d'avans; vosaltres havèu claudicat, esperant tal volta una recompensa per haver *combatido la hidra separatista*. De totes maneres seria molt *patriòtic* que vos donessiu a conèixer y no fingissiu més.

ARTUR COLOMER.

EL TREBALLADOR

Al meu amic En Jaume Puigpiqué

La terra fructidora, de sava assaonada,
engendra en ses entranyes un fruit que n'es tot or;
y l'aire, ab ses besades, la carn ha reforsada
del ser qui la cultiva: de l'hom' treballador.
Aixequen els seus brassos el temple de la vida;
treballa que treballa per fer gran el casal;
li mostra, la mainada, l'esposa amorosida
qu'espera compartirse'l fruit del llur jornal.
L'altura gegantina encar no ha coronada
de l'immortal cimbori que's mostra més gegant;
les forces van mancantli... sa testa llú nevada
per símbol d'una vida penosa pero gran.
La mort, una corona de llor ha devallada
cenyint la blanca testa de l'home agonitzant.

ENRIC NADAL BLANCH

Confrontacions nacionalistes

Catalunya-Polonia

VI

La nostra Patria catalana, motivat per les guerres qu'en el segle XIII y XIV se ventilaven entre'ls Estats qual predomini militar se posava a prova per la raó de la forsa, també quedà esquarterada. També comptava ab altres territoris que encar que les fronteres estatistes o una llengua de mar, avui s'hi avantposin, no per xò l'ànima y'ls sentiments dels llurs habitants en part, deixen de perteneixer a la nostra rassa, malgrat la tirania els hi absorbeixi y desnaturalisi la propia característica. Aixís se pot veure, com a l'altre cantó dels alterosos Pirineus, hi tenim el Rosselló y com també al bell mitj del Mediterrà hi tenim la illa Sardenya. Y això no obstant y actualment pertènixer a Fransa y a Italia, abdós son trossos del nostre ésser que

encar que avui no estiguin al costat de les nostres lluites per la reivindicació de les nostres llibertats, jorn vindrà en que eixint d'entre el cercle tiranitzador dels Estats creats per la forsa y per l'artifici, l'ànima catalana ressortirà imponent y magestuosa, reclamant al só de la veu de la rassa, el lloc que li pertoca dintre'l concert mundial dels pobles que tenen dret a regir-se propiament.

Y el jorn que això sigui, serà'l de la reivindicació de tots els pobles oprimits, serà el de la llibertat de tots els catalans.

* * *

Emprò en tocant a esquarteraments de Patries naturals, com el de la Gran Polonia, com aixís se l'anomenava, no hi há altre cas parió. A comensaments del segle XVIII, aquest Estat o Nació, era la més poderosa del Nort d'Europa. La República polaca fou en aquells temps, camp obert a totes les ambicions dels tres Estats que l'envoltaven. Per acabar ab la seva supremacia en aquells indrets del nort d'Europa, feren els Estats ja dits que l'envoltaven o siguin la Prussia, l'Austria y la Russia, una unió pera consumir el fet més odiós y antihumà que pugui registrar la Historia, fins al punt de que'ls mateixos que hi prengueren part ho tingueren de desaprobar. Emprò de moment y sense escrúpols de cap mena's consumà el fet; se repartiren la República polaca cinicament, en tres vegades, deixant anorreat per complert aquest Estat que fou model de llibertats patries.

En 1772, se firmà a Petersburg el tractat de partició, apropiantse la Russia, els territoris de Poltosk y Molulew; Austria, les tretze ciutats del comtat de Zipis y l'antigua Russia Roja, qu'es la que actualment comprén les províncies de Galitzia y de Lodimiria, territoris riquíssims per les salines que contenen y que posaren a ne la Polonia sots la dependència forcosa d'Austria per ésser element de primera necessitat; y Prussia s'apropià per acabar d'enrodonir els seus Estats limítrofes, tot el territori que avui s'anomena el Brandeburg. Aixís segons els llurs desitjos dels conqueridors, s'afermava la pau dintre l'Estat polac. Emprò el Ciutadà Kosciuszko, valent patriota y guerrer polac, ànima de tots els moviments revolucionaris durant aquesta era de invasions y malvestats dintre sa Patria, fou l'ànima del moviment reivindicador de la independència de Polonia en 1794, fent proclamar a Cracovia la Constitució del 91 que estatuï estant en el trono en Estanislau II, y l'inten-

gritat del reialme. Els russos foren assassinats a Varsovia y a tot lloc aont se trobaven; foren portats al suplici com a traidors, elevats personatges; el feble Estanislau II fou respectat, emprò el Govern se confià a un Concell Nacional. Devant d'aital revenja de Kosciusko, Rússia, Prussia y Austria enviaren un nombrós contingent de tropes, pera reduir y vencer a Kosciusko, el qual fou derrotat y fet presoner, exclamant ab tó de fonda amargura: «Finis Polonia», perquè ab el seu empresonament, vegé esfumarse tràgicament enmitj del cercle de foc y ferro dels tres Estats expoliadors, la seva volguda Patria, per la qual donaria la seva vida de defensor y intranzigent. Ab això el sistema polític del Nort d'Europa, cambià promptament; s'anularen els tractats d'Oliua y de Moscou, en els quals s'apoiava aquest sistema model y aixís, els afans perseguits en tants anys y ab tanta sanya per aquets tres Estats, pogueren ésser una realitat. Ofegar una Patria natural y aixamplar les artificials pera poguer ésser Rússia, Prussia y Austria, Estats limítrofes.

Y aquest brau defensor de les llibertats patries, després d'una odisea per diferents nacionalitats d'Europa y Amèrica, fixà sa residència a Soleure (Italia) aont morí en Octubre de 1814. Entre aquest fermissim patriota y en Joan Sobieski y Josep Poniatowski, quins restes estan depositats a la Catedral de Cracovia, són els puntals en qu'el patriotisme dels polacs s'afermà pera lluitar ardidament pera la defensa de la propia independència. Els seus noms viuràn eternalment en el cor dels bons polacs, com l'esperansa d'un mellor avenir.

Actualment, Polonia no lluita per la perduda llibertat, perquè ho creu d'un dubtós èxit el llur triomf. Solsament ab una perseverancia sens límits treballa febrósament en totes les manifestacions del art nacional, y aixís havèm pogut admirar en la nostra Ciutat, belles exposicions d'art pictòric y escultural, sentir ab intens goig a ne la Wanda Landowska, an en Miecio Horzowski, an en Paderewsky y a ne molts altres que sempre han acreditat, en totes les seves *tourneés* artístiques, la seva verdadera característica nacional, l'art polonés, no rús. an aqueixa creuada nacionalista dels polonesos hi posen l'ànima tots, perquè al menys ja que políticament no poden gaudir d'una propia llibertat, poden, anant pel món, exteriorisar palesament l'amor a la seva Patria, enaltint y posant de relleu la seva cultura y'ls bells dots que la caracterisaven.

R. CASALS Y PEYPOCH.

Fragment

(D'una novela inèdita)

III

Fa un día esplèndid. Un día d'aquells que'ls nuvols sembla s'hagin amagat pera no tornar mai més, a enlletgir la inmensa capa blava del firmament, convensuts de sa impotencia davant del sol d'un día del mes d'Agost.

Les campanes de la parroquia, ja desde bon matí, que repiquen de valent, cridant a tot el poble y'ls seus entorns pera que tothom prengui part a la festa que's dedica a la seva Patrona.

A la casa de la vila, ja desde la nit avans, que hi llueixen les penjarelles que de costum solen posarse en diades de solemnitat.

La plassa gran, tota voltada de parades de fira, dona goig de veure! Els crits dels firaires, anunciant els seus articles; la xerradissa de la gent, formant grups a l'un costat y a l'altre; les riallades dels joves, esplicantse les fetes propies del seu temps; les corredisses de la quitxalla, empaitantse d'una banda a l'altra de plassa, esmunyintse entremitj de la gent gran; les noies del poble fent braset ab les forasteres, lluint els seus vestits de colors clars, propis pera festa major; tot ajuda a donar vida en aquest hermós quadro de costums de la nostra terra. Arreu vessa l'alegria. Totes les cares somriuen de satisfacció. Fins els vells, ja xarucs, en dies com aquest, senten rejuvenirse.

L'animació augmenta més encara, al sentirse, venint del carrer Major, als músics que s'acosten acompanyant a l'Ajuntament y demés autoritats de la vila que sortint d'*ofici* acaben de fer la *passada* per els carrers principals.

Es la primera vegada que s'ha llogat una cobla empurdanesa; mes, per això, no serà 'l primer cop que's ballarán a plassa.

Ja fa temps que'l jovent del poble s'hi ha aficionat, haventne tret molt partit, comptantshi entre ells algún bon sardanista; no quedant enrera les noies, que veientleshi ballar, tenen el mateix aire que si fossin empurdaneses.

En Ramón, sapiguent la innovació que trobaria al poble, ab temps ja s'havia previngut, per no ferhi cap mal paper. Cada festa que podia, això ja de temps, anava a la plassa Reial y allà s'havia fet un bon sardanista; fins més d'una vegada, contrapuntat ab algún dels seus companys, comptant y repartint, n'havia sortit més aïrós que'ls altres.

Per això, al sentir els refillets del floviol, es dels primers d'aixamplar els brassos y enllassar

tes mans ab els que van disposats a no perdre ni un sol punt curt de la primera Sardana qu'ell ballará y veurá a ballar a la plassa del seu poble.

Tota la seva atenció estava fixa en portar el compte dels punts curts y llargs, pera poguer fer bé la repartició al arribar al primer contrapunt, quan de sobte l'en distrèu una joveneta que ab la ingenuïtat propia del seu temps, se li posa al costat al ensemps que li diu:

—Que m'hi vols, Ramonet?

Encara que de moment no pot menys que sentir-se contrariat, per haverli fet perdre 'l punt, no deixa de fer un somris de satisfacció a la companya que se li posa al costat, a qui no co-neix fins acabada la sardana.

—Y doncs, Ramón, que no l'has coneguda a la teva balladora?—li diu la Roseta, la seva cunyada, que junt ab el seu germá, estava darrera ont la jova parella ha acabat els darrers compassos.

—La veritat, no, y com que tu m'ho preguntes, crec endevinarho; es la teva germana, la María. Y val a dirho, es una bona sardanista.

—Vaja,—diu en Miquel,—l'un y l'altre ja teniu parella pera la festa major.

—Veig que allà a Barcelona no has pas perdut el temps sense divertirte,—li diu la María,—perque 'n sabs tant o més que'ls millors balladors del poble.

—Veurás, un té de buscar-se distracció per un costat o altre; prou llargs varen ser els tres anys de reclusió sense un sol día d'esbarjo. Les sardanes, fins ara, han sigut el meu únic divertiment.

—Vols dir que no hi ha res més que't distregui, per Barcelona?—respón la Roseta, ab tò mitg maliciós.

—No es pas que n'hi faltin de passatemps de tota mena, pero aquest me va molt bé, porque a més d'esser el que més m'agrada, es dels que castiga menys la butxaca.

—Molt bé, Ramón, molt bé—diu en Miquel;—y ara comensèm de passar endavant y anemse acostant cap a casa, que'l dinar ens espera, que podèu comptar que aquest any será més que un dinar de festa major, porque la mare, haventhi el seu Ramón, hi haurá abocat tot el seu saber pera complaure, com es degut, an el *cagarniu* de casa.

—Apa, doncs, comenseushi d'ensajar a anar de parella,—respón la Roseta,—que ab la patxoca que feu, serèu l'enveja d'aquesta festa major.

J. DE MASSANET.

Jocs Florals del Rosselló

Enguany, gracies al bon impuls donat per la «Société d'Etudes Catalanes» se celebrarán Jocs Florals al Rosselló. Tindrán lloc aquest Setembre vinent, en un agradós y regalat paisatge de la vall de Cadí, ab la presidencia del distingit esculptor rossellonés Gustau Violet. Ademés de la flor natural, que será una rosa de Conflent, se atribuirán dos premis de poesia, dos premis de prosa, consistint en flors artístiques, ceràmica de Sant Martí de Rodes y obres catalanes de Rosselló.

Les composicions, presentades com de costum, s'han d'enviar al despaig de la «Société d'Etudes Catalanes», imprimerie Comet, rue Saint Dominique, Perpignan, abans del «primer de Setembre.»

Els escriptors y poetes de Rosselló pregunen a llurs germans de Catalunya de concórrer a dit certàmen, a fi que la llengua Catalana sigui dignament glorificada a Rosselló y a l'ombra mateixa de les serres de Canigó. Cal que sigui cosa ben entesa que aquesta montanya es sempre catalana y desitjèm de tot cor que s'hi renovi el llàs de germanor.

Aquestes festes revestirán importancia, puig els Jocs Florals de Rosselló son els primers d'una institució desde avui arrelada. Ademés s'organitzarà una excursió al «devot hermitatge» de Sant Martí, ont les fontanelles canten l'eterna alabansa de Mossen Cinto.

La Comissió Organitzadora.

Jocs Florals d'Olot

Suplement al cartell

Premi XI. El «Cos d'Adjunts» ofereix 100 pessetes al millor quadret en prosa.

XII. D. J. S., ofereix 50 pessetes a la millor colecció de sonets.

Pera obter als premis d'aquest suplement s'admetrán composicions fins el día 25 del corrent.

Espanya no es un país unic sino un país essencialment múltiple. Es mes una federació de pobles diversos, que un mateix poble.

POMPEIUS GENER.
Cosas de España.—Herejías.—

GARBELLANT

En Roca y Roca, *republicà de tota la vida* —com l'anomenava «La Veu»—ha sortit en defensa de l'Orfeó Català, en un article publicat al setmanari «La Actualidad». Però En Roca defensa l'Orfeó *Entitat Artística* a la qual ningú ha atacat.

Nosaltres hem parlat del Orfeó y lo que hem dit—o lo que hem fet—*no anava pas pera els orfeonistes, anava pera els governants de l'Orfeó*, com ha dit En Prudenci Bertrana en un article publicat a «L'Esquella de la Torratxa».

Y perdonisens que involuntariament hagim posat tan aprop l'un del altre els noms de «L'Esquella de la Torratxa» y 'l d'En Roca y Roca, *republicà de tota la vida* com l'anomenava amicalment «La Veu de Catalunya» (?).

En Roca y Roca diu que En Clavé també anà a Madrid a cantar ab els seus chors y que cantà també en *reials jornades* a Barcelona.

D'això ne dedueix que malgrat aquests actes ningú dubtà mai del republicanisme d'En Clavé. Conformes.

Però nosaltres no sabem qu'en Clavé dirigís ab cap reial batuta ni sabem tampoc de cap acceptació de reials mercès en forma de *encomienda*.

Se diu que 'ls regionalistes compren un diari castellà de la Cort.

Molt ens plauria, encara que fos tant sols pera satisfer el nostre egoisme catalanista.

Perque es de creure que si «La Veu» a Barcelona publica els anuncis en castellà, en justa correspondencia el diari de Madrid els ha d'insertar en català.

Per estarhi completament identificats reproduïm la següent opinió dels nostres companys de «Catalunya Nova» de Tarragona:

«La Gaceta ha publicat el reglament pera les oposicions de notaries a Madrid, de conformitat ab el R. D. d'en Barroso.

Si, com sembla, al darrera el reglament ve la convocatoria, haurà esdevingut falsa la promesa d'en Canalejas, y estèril una de les més brillants campanyes del catalanisme.

Tolerar això, equivaldria a deixar-se junyir per sempre al jou del centralisme y renegar de nostres tradicions.

¿Que fan els diaris catalans? Están ja d'acort en que la fals es un trasto inútil, y que'ns hem de conformar com a esclaus, deixantnos fuetejar y tot perque'ns compleixin al cap de vall, la promesa d'un plat de llenties que'ns tenen feta?

Al darrera la mà enguantada dels passatempestes, no hi estarà de més la nervuda dels estridents.»

Fa temps que venim parlant de *reials mercès*. Sens dubte sofrim un error lamentable que'ns interessa aclarir d'una vegada.

Nosaltres volèm dir *reials* ESPANYOLÍSSIMES *mercès*.

Definitivament, Espanya, ha sentat el seu domini sobre 'l Riff.

En efecte a Melilla se fan treballs preparatoris pera bastirhi una *Plaza de Toros*.

El rei—d'Espanya—regalarà el Toisó d'or al president de la república francesa.

Caramba, senyor Fallieres, ni que fos l'Orfeó Català, vosté.

Diu «El Poble»:

«Després de presentarshi moltes esmenes torna a la comissió de Governació 'l dictamen que proposa subvencionar ab 10,000 pessetes l'obra de donya Carme Karr «La Llar».

Dispensi «El Poble»; l'obra de donya *Carmen* se diu «El Hogar».

L'assumpte pendent entre l'Emiliano Iglesias y un militar no ha passat d'unes baralles de xafarderes.

La sang no ha arribat al riu.

Aquests *radicals* están demostrant no servir pera res.

NOVES

Un aplec de nacionalistes de Sant Feliu de Llobregat ha reimprés les fulles editades per l'«Associació Nacionalista Catalana» que historien la memorable data del «Corpus de Sang», repartintles profusament per aquella població.

* * *

L'Escola Catalana gratuïta «Mossen Cinto», ha quedat definitivament instal·lada en son nou y espaiós hostatge del Passeig de Sant Joan, 85, aont continuarà sa tasca altament patriòtica y educadora dels homes de demà.

* * *

El distingit literat alemany En Ramies Marx en fervent lletra admiradora de nostra Patria, ha sol·licitat del pulcre escriptor català En Manel Rocamora, permís pera traduir quelcunes narracions de la seva obra «Postes de Sol».

No cal dir ab quin goig donem la nova y lo coralment que felicitem a abdós escriptors.

* * *

En el proper desé Congrés Internacional de la Historia de l'Art que's celebrarà a Roma, Catalunya hi estarà dignament representada, car s'han apuntat com a congressistes els arquitectes senyors Pijoan y Puig y Cadafalch, junt ab el conegut crític d'art senyor Sempere y Miquel, quins se proposen pendre part activa en el susdit Congrés.

* * *

Devant la importància que promet revestir la representació al aire lliure de l'obra pòstuma del plorat Maragall «Nausica» a la xamosa vila de Roses, RENAIXEMENT ha conferit sa representació pera assistir a la susdita festa al volgut company y col·laborador En H. Nadal y Mallol, de Prat de la Selva, qui galantment s'ha brindat a assistirhi y fer la resenya que la importància del acte requereixi.

* * *

Al Ateneu Obrer del III districte «L'Eura», hi tindrà lloc el proper diumenge a la nit, una Vetllada-literaria musical, a càrrec de distingits elements, prenenthi part ademés l'Esbart Català de Dansaires, que dirigeix el conegut folklorista Aureli Capmany.

No cal dir doncs que la festa promet veures concurregudíssima.

* * *

Una bona prova que'l sentiment patriòtic torna a reviure arreu de Catalunya se pot veure en

els cartells de les festes majors, doncs aquest any, ademés dels pobles que de temps li venien fent, són molts els que usaven parles forasteres per l'anunci de les seves festes qu'enguany ho han fet en la nostra hermosa parla.

Felicitem-nos, doncs ja es hora que s'acabin aquests mals entesos, fills sols del cursilisme, que havia anat invadint tot lo nostre.

* * *

Dijous passat prengué comiat de nosaltres l'entusiasta company de causa En Ramón Coll, qui marxà vers Buenos Aires.

Salut y bona sort desitgem al volgut amic, segurs que, sia allà aont sia, serà un digne fill de la nostra Catalunya.

“RENAIXEMENT”

prepara números extraordinaris dedicats a la commemoració de l'heroica data del

11 de Setembre de 1714

y de la celebració de la

**ASSAMBLEA NACIONALISTA
DE TARRAGONA**

per lo que demana a sos volguts col·laboradors la seva valiosa cooperació.

L'ilustre fill del Vendrell y eminent violoncellista en Pau Casals ha tingut una acció d'altruisme pels seus paisans que mereix l'elogi de tothom.

A tots els seus admiradors d'arreu del mon que sol·licitin el seu autograf els hi demanarà una quantitat que s'convertirà en almoïna pera l'Hospital del seu poble.

Aquest any per la festa major, ha entregat a la Junta del Sant Hospital la quantitat de 500 pessetes, havent promés que cada any en tal diada farà entrega d'una quantitat igual com a producte de lo recaudat, ja qu'en cas de no arribarhi ho completarà de la seva butxaca.

Rebi l'ilustre artista la nostra més coral felicitació per la seva benèfica pensada.

Des de Sabadell

El Certamen Literari de la Joventut Catalanista

El dissapte passat, primer dia de Festa Major d'aquesta ciutat, tingué lloc en l'espaiós teatre Principal, entre molt nombrosa y distingida concurrència, el Certamen Literari, local, organitzat per la Joventut Catalanista del Centre Català.

L'acte fou presidit per una comissió de l'Excm. Ajuntament y representacions de Societats.

Després d'un vibrant y eloqüent discurs del president del Jurat en Manel Ribot y Serra, que fou acullit ab sorollosos aplaudiments, el Secretari llegí el fallo, fent constar avans ab un hermós discurs la gratitut del Jurat, y encoratjant al ensemps als aimants de la literatura sabadellenca, degut al important nombre de composicions rebudes.

La Flor Natural.—Fou adjudicada a la poesia «Hores d'amor», que'n fou guanyador el distingit jove poeta en Miquel Poal y Aregall; el qui'n feu present a sa distingida y simpàtica germana la senyoreta Na Maria Poal y Aregall, quedant proclamada regina de la Festa y essent acollida ab sorollosos aplaudiments.

L'Englantina.—No s'adjudica.

La Viola.—«A Teresa de Jesús», del distingit jove en J. Rifá Delclós.

Premi de l'Excm. Ajuntament.—S'adjudica al treball en prosa del senyor En Pau Griera Cruz.

Premi del Círcol Sabadellés.—S'adjudica a la poesia «Cant a la Pressentida», del jove poeta en Joan Arús Colomer.

Premi del Centre Industrial.—A la poesia «Presentalla», del literat en J. Trías Fàbregas.

Premi del Diputat Provincial D. Manel Folguera y Durán.—S'adjudicà a la poesia «Paraulles d'un Majoral», una de les millors composicions rebudes al Certamen y de ben correcte versificació, del distingit poeta y literat sabadellenc en Ramón Ribera y Llovet.

Premi de l'Associació de la Prempsa.—«A La Roser», treball en prosa del distingit jove en J. Sallarés.

Premi del Centre Excursionista.—A la poesia «Paisatge», d'En Pere Salom y Morera.

Premi del Diputat Provincial D. Josep Durán

y Tuloch. A la poesia «Glosa Fervent», del distingit jove en Lluís Papell.

Premi del Círcol Tradicionalista.—A la poesia «Les Matrones», del poeta En Pere Salom y Morera.

Premi del Centre de Dependents.—A la poesia «De cap al tart», del jove poeta En Joan Arús Colomer.

Premi ofert per En A. B.—A la poesia «Els nòmades», del distingit poeta En Miquel Poal y Aregall.

Al finalisar l'acte, En Doménech Saló y Salas pronuncià un vibrant discurs, elogiant les composicions y al ensemps donà les gracies al Excm. Ajuntament, com també a totes les representacions y la distingida concurrència, els qui havien donat relleu a tan simpàtica festa y finalisà elogiant la Regina de la Festa y el seu nomenador. Fou objecte de grans aplaudiments.

Felicitèm coralment als poetes premiats y en particular als nostres amics y col·laboradors els joves poetes en Miquel Poal y Aregall, J. Rifá y Delclós, en Joan Arús, y en Lluís Papell, ab el triomf dels quals havèm pogut admirar les bel·leses de son talent literari, prova evident de nous triomfs que s'els hi esperen. Al ensemps unim nostre felicitació al Jurat Calificador y a la Joventut Catalanista organitzadora y en particular al president de la mateixa En Ricard Barrera; els qui ab el seu esforç y sa bona direcció contribuïren a portar a terme tan cultural festa.

JAUME NINET.

Publicacions rebudes

Cançoner Popular.—S'han publicat darrerament les cançons XCIII y XCIV titulades «Alegría de Sant Josep» y «Montanyes Regalades» que formen part de la Colecció qu'ab tant acort publica el conegut folklorista Aureli Capmany.

Com de consuetut, van acompanyades d'interessants notes folklòriques.